

в) засоби забезпечення негласності (по-перше, засоби маскування – матеріальні знаряддя для зміни зовнішнього вигляду сил оперативних підрозділів, їх апаратури, обладнання, приміщень й транспорту; по-друге, засоби прикриття – письмова та усна дезінформація (у тому числі документи) щодо сил оперативних підрозділів, їх дій, апаратури, обладнання, приміщень й транспорту).

Зазначені матеріальні засоби набувають статусу засобів запобігання злочинам лише у разі їх правомірного застосування уповноваженими на те суб'єктами.

Список використаних джерел

1. Погорецький М.А. Функціональне призначення оперативно-розшукової діяльності у кримінальному процесі: Монографія. Х.: Арсіс ЛТД, 2007. – 576 с.

2. Грібов М. Л. Засоби, що використовуються під час проведення негласних слідчих (розшукових) дій. Бюлетень міністерства юстиції України. 2014. № 9. С. 152 –158.

3. Алексеев С. С. Теория права. М.: Издательство БЕК, 1994. 224 с.

4. Заяць Н. Сутнісна характеристика правових засобів у механізмі правового регулювання. Теорія держави і права. 2016. № 12. С. 202–205.

5. Пеньков С. В. Окремі аспекти зарубіжного досвіду застосування оперативної техніки правоохоронними органами [Електронний ресурс] Вісник ЛДУВС імені Е. О. Дідоренка. 2016. Вип. 3. С. 271–280.

Личук Олена Анатоліївна,

здобувач ступеня вищої освіти навчально-наукового інституту заочного та дистанційного навчання Національної академії внутрішніх справ

Науковий керівник: старший науковий співробітник науково-дослідної лабораторії з проблем криміналістичного забезпечення та судової експертології ННІ № 2 Національної академії внутрішніх справ, кандидат юридичних наук, доцент ***Климчук М. П.***

ГАРАНТІЇ ПРАВ І СВОБОД УЧАСНИКІВ КРИМІНАЛЬНОГО ПРОВАДЖЕННЯ ЩОДО ОСКАРЖЕННЯ УГОДИ ПРО ВИЗНАННЯ ВИНУВАТОСТІ

Анотація. Стаття присвячена аналізу законодавчих гарантій права учасників кримінального провадження на оскарження угоди про визнання винуватості. Зроблено висновок, що передбачена законом можливість оскарження ухвали про скасування вироку, яким була

затверджена угода в апеляційному порядку, є важливою гарантією забезпечення прав особи при застосуванні вказаного заходу кримінальної процесуальної відповідальності.

Ключові слова: угода про визнання винуватості, учасники кримінального провадження, ухвала, процесуальні гарантії, забезпечення прав.

Summary. The article is devoted to the analysis of legal guarantees of the right of participants in criminal proceedings to appeal the agreement on the recognition of guilt. We concluded that the possibility provided by the law to appeal the decision to cancel the verdict, which approved by the agreement in an appeal, is an important guarantee of ensuring the rights of the person in applying the said measure of criminal procedural liability.

Keywords: agreement on acknowledgment of guilt, participants in criminal proceedings, decree, procedural guarantees, provision of rights.

КПК України 2012 р. серед іншого у розділі VI запровадив особливі порядки кримінального провадження. Одним із них є провадження на підставі угод. Концептуальною метою погоджувальних процедур у кримінальному судочинстві є підвищення ефективності боротьби із злочинністю, сприяння зменшенню витрат на цю державну діяльність [1, с. 39].

У ч. 4 ст. 469 КПК України визначено випадки укладення угод про визнання винуватості. За відсутності підстав, передбачених ч. 7 ст. 474 КПК України суд зобов'язаний затвердити угоду про визнання винуватості [2]. До прикладу, за даними офіційної статистики станом на початок 2018 року в органах Національної поліції 7,1 % обвинувальний акт скеровано до суду з угодами про визнання винуватості [3].

Для обвинуваченого перевагами укладення угоди про визнання винуватості є: звільнення від покарання; уникнення невизначеності щодо покарання у суді; у деяких випадках – застосування альтернативного покарання або його зниження. Перевагами угоди про визнання винуватості для прокурора є такі: можливість зменшення бюджетних витрат та економія процесуального часу; зниження навантаження прокуратури на прокуратуру за підтримання державного обвинувачення; внесок у ефективність системи кримінального судочинства; певною мірою усувається перспектива дальших апеляцій [4, с. 328].

Однією із найважливіших гарантій захисту прав та свобод учасника кримінального провадження є право на оскарження процесуальних рішень, дій чи бездіяльності слідчого судді, прокурора, слідчого.

Відповідно до ст. 55 Конституції України, кожному гарантується право на оскарження в суді рішень, дій чи бездіяльності органів державної влади, органів місцевого самоврядування, посадових і

службових осіб [5]. Захист прав, свобод та законних інтересів осіб, які беруть участь у кримінальному судочинстві України, законодавчо врегульований в тому числі п. 17 ч. 1 ст. 7 КПК України є забезпечення права на оскарження процесуальних рішень, дій чи бездіяльності. Стаття 24 КПК закріплює, що кожному гарантується право на оскарження процесуальних рішень, дій чи бездіяльності суду, слідчого судді, прокурора, слідчого в порядку, передбаченому КПК [2].

При вирішенні питання щодо скасування вироку, яким затверджена угода, суд, який розглядає відповідне клопотання прокурора, обов'язково повідомляє про це сторін такої угоди та інших учасників судового провадження. Клопотання розглядається в судовому засіданні за участю сторін угоди, а також інших учасників судового провадження. Відсутність інших учасників судового провадження не є перешкодою для судового розгляду. Особа, яка звернулась до суду з клопотанням про скасування вироку, яким затверджена угода, зобов'язана довести, що засуджений не виконав умов угоди. Якщо суд визнає, що особа довела, що засуджений не виконав умов угоди, то він своєю ухвалою скасовує вирок, яким затверджена угода [6, с. 835]. Якщо угода була досягнута на стадії судового розгляду, то суд скасовує вирок і призначає судовий розгляд цієї справи в загальному порядку.

Передбачена законом можливість оскарження ухвали про скасування вироку, яким була затверджена угода в апеляційному порядку, є важливою гарантією забезпечення прав особи при застосуванні розглядуваного заходу кримінальної процесуальної відповідальності. Така скарга може бути подана протягом семи днів з дня оголошення відповідної ухвали, а якщо особа перебуває під вартою – строк подачі апеляційної скарги обчислюється з моменту вручення їй копії судового рішення.

У ст. 393 КПК України визначено виключний перелік осіб, які наділені правом на апеляційне оскарження вироків судів [2]. Частиною 4 ст. 394 КПК України передбачене право на оскарження вироку на підставі угоди надано лише обвинуваченому (його захиснику, законному представнику) та прокурору із чітко регламентованих підстав. Про інших осіб, прав, свобод та інтересів яких стосується вирок на підставі угоди, у ній не вказується (зокрема, про співучасників злочину, кримінальне провадження щодо яких виділено).

Однак, як зазначає з цього приводу В. В. Навроцька, це не дає підстав стверджувати, що такі особи не є суб'єктами права на апеляційне та /чи касаційне оскарження. Оскільки у ст. 24 КПК України прямо та однозначно йдеться про право на перегляд вироку, що стосується прав, свобод чи інтересів особи судом вищого рівня незалежно від того, чи брала та особа участь у судовому розгляді. Вказане положення перебуває у конкуренції з нормою, закріпленою у ст. 394 КПК України, якою закріплено вичерпний перелік суб'єктів та

підстав оскарження вироку на підставі угоди. Погоджуємось, що під час перегляду справи за апеляційною скаргою «інших осіб» потрібно керуватися нормою, передбаченою ч. 2 ст. 24 КПК України, як такою, що регламентує загальні засади та є пріоритетною над нормами, що стосуються окремих правових ситуацій [7, с. 519–520].

Під час оскарження вироку суду першої інстанції на підставі угоди між прокурором та підозрюваним, обвинуваченим про визнання винуватості виникають й інші питання організаційного та процесуального характеру, які стосуються взаємних прав та обов'язків суб'єктів цієї процедури. Однак, безсумнівним є те, що наявність інституту оскарження угоди про визнання винуватості є суттєвою гарантією особи, інтересів якої стосується вирок на підставі угоди.

Список використаних джерел

1. Бояров В. І. Скорочена процедура судового слідства та угода про визнання вини: проблемні питання нового Кримінального процесуального кодексу України. Науково-практичний журнал: *Часопис цивільного і кримінального судочинства*. № 4 (7). 2012. С. 38–44.

2. Кримінальний процесуальний кодекс України: Закон України від 13 квітня 2012 р. № 4651-VI. URL: zakon3.rada.gov.ua/laws/show/4651-17/print1458049476321499. (Дата звернення 06.03.2019 р.).

3. Аналітична довідка про стан протидії злочинності, корупції та прокурорсько-слідчу роботу на території України за січень-грудень 2018 р. URL: <https://www.gp.gov.ua>. (Дата звернення 06.03.2019 р.).

4. Блажівський Є. М., Грошевий Ю. М., Дьомін Ю. М. Кримінальний процесуальний кодекс України. Науково-практичний коментар: у 2 т.; за заг. ред. В. Я. Тація, В. П. Пшонки, А. В. Портнова. Харків: Право, 2012. Т. 2. 664 с.

5. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua>. (Дата звернення 06.03.2019 р.).

6. Ківалов С. В., Міщенко С. М., Захарченко В. Ю. Кримінальний процесуальний кодекс України: Науково-практичний коментар. Харків: Одиссей, 2013. 1104 с.

7. Навроцька В. Право на оскарження угоди про визнання винуватості особою, яка не є її учасником. *Вісник Національного університету Львівська політехніка*. Юридичні науки. 2016. № 855. С. 515–521.